

Η ΝΕΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΔΡΑΧΜΗΣ ΘΑ ΕΞΕΛΙΧΘΗ ΩΣ ΑΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑΙ, ΕΑΝ ΔΕΝ ΛΗΦΘΟΥΝ ΑΜΕΣΩΣ ΔΡΑΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Υπό Ν. Β. ΚΑΣΚΑΡΕΛΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Είσαγωγικαί παρατηρήσεις.—2. Τὰ αίτια όλων τών άνατροπών τών σταθεροποιήσεων τής δραχμής από τής άπελευθερώσεως μέχρι σήμερα. Συνεχείς μειώσεις τής αγοραστικής άξίας τής δραχμής και μετά χρονικόν διάστημα άναγκαΐαι αί άνάλογοι μειώσεις και τής συναλλαγματικής τής άξίας.—3. Άπό τοϋ φθινοπώρου τοϋ 1953 εύρισκόμεθα πρό συνεχούς μειώσεως τής αγοραστικής άξίας τής δραχμής ύπερβάσης τήν συντελεσθεΐσαν κατά τόν Άπρίλιον τοϋ 1953 μείωσιν τής συναλλαγματικής τής άξίας.—4. Μείωσις έκνευριστικώς συνεχιζόμενη και με ρυθμικήν κανονικότητα μέχρι σήμερα.—5. Τὰ έπιβαλλόμενα όπως ληφθοϋν άμέσως δραστικά μέτρα έφ' όσον ύφίσταται άκόμη καιρός.—6. Δραστικά μέτρα έπί τής διαμορφώσεως τών τιμών. Διάκρισις τών τιμών εις τρεις βασικάς κατηγορίας. —7. Μέτρα έπί τής κατηγορίας τών μικρών τιμών και τών τιμών τών χαρακτηριστικώς έμφανιζουσών τήν αγοραστικήν άξίαν τής δραχμής.—8. Μέτρα έπί τών τιμών τών δυναμένων να τεθοϋν ύπό τόν έλεγchon τών έξόδων παραγωγής.—9. Μέτρα έπί τών δυσκόλως ύπαγομένων ύπό έλεγchon τιμών.—10. Δραστικά μέτρα έπί τής εξέλιξεως τής νομισματικής κυκλοφορίας.—Συγκέντρωσις όλων τών εύθυνών και άρμοδιοτήτων εις τόν Διοικητήν τής Τραπεζής τής Έλλάδος και άνασύστασις τοϋ Κυβερνητικοϋ Οικονομικοϋ Συμβουλίου κατά τόν προπολεμικόν πρότυπον.—11. Τὰ έπίπεδα τής νομισματικής κυκλοφορίας και αί έκπληκτικά δυνατότητες αύτήσεως αύτής.—12. Έπιβαλλόμενα μέτρα έπί τής νομισματικής κυκλοφορίας. Προσωρινή μείωσις αύτής.—13. Συνεχείς περαιτέρω αύξήσεις έφ' όσον έπέρχεται αντίστοιχος αύξησης τών εις τήν οίκονομίαν εύρισκομένων άγαθών.—14. Συνεχείς περαιτέρω αύξήσεις πρός έκτέλεσιν παραγωγικών έργων.—15. Συνεχής συσχέτισις αύτήσεως νομισματικής κυκλοφορίας με αντίστοιχον άπορρόφησην αύτής εκ τών εις νόμισμα άναγκών τής οίκονομίας.—16. Άποφυγή αύτήσεως τής νομισματικής κυκλοφορίας δια καταναλωτικάς άνάγκας.—17. Τελικαί παρατηρήσεις.

1. Εΐναι άφαντάστως θλιβερόν ότι και ή νέα άναπροσαρμογή τής δραχμής κινδυνεύει να έχη τήν αύτήν εξέλιξιν με όλας τας προηγούμενας από τής άπελευθερώσεως και έντεϋθεν σταθεροποιήσεις τής δραχμής. Εΐναι δε έπί πλέον θλιβερόν ότι έξακολουθοϋν να παραμένουν και διαχειρίζονται τήν δραχμήν οί αύτοί τεχνικοί, οί αύτοί άρμόδιοι, οί όποιοι εΐναι και οί κυρίως ύπεύθυνοι δια τας πέντε μέχρι σήμερα άνατροπάς τής σταθεροποιήσεως, έφαρμόζοντες τήν αύτήν άκριβώς πολιτικήν τήν όποιάν έφήρμοσαν εις όλας τας προηγούμενας σταθεροποιήσεις και άναπροσαρμογάς τής δραχμής. Και εΐναι θλιβερότατον ότι ό κυριώτερος ύπεύθυνος, ό θεωρητικός τεχνικός σύμβουλος όλων τών κυβερνήσεων από τής άπελευθερώσεως μέχρι σήμερα, ό κατευθύνων όλόκληρον τήν νομισματικήν και οίκονομικήν πολιτικήν τής χώρας είτε αυτοπροσώπως είτε δια τοποθετήσεως εις έπικαίρους θέσεις προσκειμένων πρός αύτόν τεχνικών, άποκτᾶ διαρκώς και μεγαλυτέρας άρμοδιότητας έπί τής δραχμής.

Ἦδη καὶ ἡ νέα ἀναπροσαρμογὴ τῆς δραχμῆς παρουσιάζει τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἐξέλιξιν τὴν ὁποίαν παρουσίασαν καὶ ὅλαι αἱ προηγούμεναι σταθεροποιήσεις καὶ ἀναπροσαρμογαί, καίτοι εὐτυχῶς, μὲ κατὰ πολὺ βραδύτερον ρυθμὸν ἐξελίξεως. Ἐὰν δὲ ληφθοῦν ἀμέσως δραστικὰ μέτρα, ὁμοία ἐξέλιξις καὶ τῆς τελευταίας ἀναπροσαρμογῆς δύναται νὰ ἀποφευχθῆ, καὶ νὰ διατηρηθῆ ἀπολύτως σταθερὰ ἡ δραχμὴ.

2. Λησμονεῖται συνεχῶς ἡ βασικὴ ἀρχή, τὸ βασικὸν ἀξίωμα, ὅτι ἓνα νόμισμα ἔχει δύο ἀξίας, τὴν συναλλαγματικὴν ἔναντι τοῦ συναλλάγματος καὶ τοῦ χρυσοῦ, χρυσῆς λίρας, καὶ τὴν ἀγοραστικὴν ἔναντι τῶν οἰκονομικῶν ἀγαθῶν. Ὅλη μας ἡ προσοχὴ στρέφεται συνεχῶς πρὸς τὴν συναλλαγματικὴν ἀξίαν καὶ ἐπιδεικνύεται πλήρης ἔλλειψις ἐνδιαφέροντος διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, ἐνῶ εἶναι ἀπολύτως γνωστὸν καὶ ἀπολύτως βέβαιον, ὅτι ἐὰν μειωθῆ ἡ ἀγοραστικὴ ἀξία τοῦ νομίσματος θὰ ἀρχίσῃ νὰ παρατηρεῖται μία σειρά ὀλόκληρος ἐκρύθμων νομισματικῶν καὶ οἰκονομικῶν φαινομένων ἢ ὁποία θὰ ἔχῃ ὡς ἄμεσον συνέπειαν καὶ θὰ καταστήσῃ ἀναγκαίαν τὴν ἀνάλογον μείωσιν καὶ τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος.

Αὐτὴ ὑπῆρξεν ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἐξέλιξις ὅλων τῶν ἀνατροπῶν τῶν σταθεροποιήσεων τῆς δραχμῆς ἀπὸ τῆς ἀπελευθέρωσης καὶ ἐντεῦθεν. Συνεχεῖς μειώσεις τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς εἶχον ὡς συνέπειαν, καὶ μάλιστα τελείως ἀναγκαίαν καὶ ἀναπότρεπτον, μετὰ σύντομα ἢ μακρὰ χρονικὰ διαστήματα τὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀναλόγους μειώσεις καὶ τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ νέας σταθεροποιήσεις καὶ ἀναπροσαρμογὰς.

3. Ἡ νέα ἀναπροσαρμογὴ τῆς δραχμῆς ἡ γενομένη κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1953, καὶ μάλιστα κατὰ τὸσον σημαντικὸν ποσοστὸν ὑποτιμῆσεως τῆς συναλλαγματικῆς τῆς ἀξίας, κατόπιν γνώμης τοῦ Διεθνοῦς Νομισματικοῦ Ταμείου, ἄφηνε ἐξαιρετικῶς μεγάλα χρονικὰ καὶ τεχνικὰ περιθώρια διὰ νὰ ληφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἐπιβαλλόμενα μέτρα πρὸς συγκράτησιν καὶ σταθεροποίησιν καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.

Τὰ ἐπιτρεπόμενα περιθώρια εἰς ποσοστὰ μείωσης τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, τὰ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν μεγαλυτέραν μείωσιν τῆς συναλλαγματικῆς τῆς ἀξίας, κατὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν, τὰ ὑπερέβημεν πρὸ πολλοῦ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1953 εἶχομεν ἀρχίσει νὰ ὑπερβαίνωμεν τὰ ἐπιτρεπόμενα ταῦτα περιθώρια μείωσης τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ ἤρχισεν ἡ δραχμὴ νὰ παρουσιάζῃ τὴν ἀγοραστικὴν αὐτῆς ἀξίαν περισσότερον μειωμένην τῆς ἐπισυμβάσης κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1953 μείωσης τῆς συναλλαγματικῆς τῆς ἀξίας, τῆς μείωσης ταύτης ἐκνευριστικῶς συνεχιζομένης ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1953 μέχρι σήμερον ὅτε γράφονται αἱ γραμμαὶ αὗται.

4. Ἡ ἀγοραστικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς μειοῦται ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1953 ἔτι πλέον συνεχῶς μὲ ἐκάστην παρερχομένην ἡμέραν, μὲ ἐκάστην πα-

περχομένην ἑβδομάδα, μὲ ἕκαστον παρερχόμενον μῆνα. Καὶ ἡ μεγαλυτέρα αὕτη μείωσις τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, ἔναντι τῆς συναλλαγματι-
κῆς αὐτῆς ἀξίας συνεχίζεται, ἄλλοτε μὲν βραδυτέρα, ἄλλοτε δὲ ταχυτέρα,
ἄλλοτε εἰς μεγαλύτερα ποσοστά, ἄλλοτε εἰς μικρότερα ποσοστά, καὶ αἱ τιμαὶ
εἶναι ἀδύνατον νὰ σταθεροποιηθοῦν. Αἱ τιμαὶ συνεχῶς ἀνέρχονται πέραν τῶν
πιτρεπομένων ὀρίων τῆς νέας ἀναπροσαρμογῆς τῆς δραχμῆς. Ὁ τιμὰριθμος
ἐπὶ τῆς βάσει 1 τὸ 1938 ἐμφανίζει σχεδὸν συνεχῆ αὔξησιν μιᾶς, δύο, τριῶν,
τεσσάρων, πέντε καὶ οὐχὶ σπανίως καὶ δέκα καὶ ἑνδεκα μονάδων κατὰ
μῆνα, ἡ αὔξησις δὲ αὕτη παρουσιάζει τὴν ρυθμικὴν κανονικότητα μειώσεως
ἀγοραστικῆς ἀξίας νομίσματος.

5. Καὶ ἤδη προβάλλει ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς λήψεως ἀμέσως, συντόνων
δραστηρικῶν μέτρων διὰ τὴν σταθεροποίησιν καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δρα-
χμῆς, διότι μετὰ τι χρονικὸν διάστημα, ἡ κατὰ τοιοῦτον ἐκνευριστικὸν τρόπον
συνεχιζομένη μείωσις τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς θὰ ἔχη ἀπομακρυνθῆ
ἐπίσης σημαντικῶς τῆς σταθεροποίησεως καὶ τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς
δραχμῆς καὶ θὰ ἀρχίσουν νὰ ἐμφανίζωνται ὅλα τὰ ἔκρυθμα ἐκεῖνα νομισματικὰ καὶ οἰκονο-
μικὰ φαινόμενα τὰ παρατηρούμενα εἰς παρομοίας περιπτώσεις, ὥστε οἰαδῆποτε
μέτρα καὶ ἂν ληφθοῦν θὰ παραμείνουν ἄνευ ἀποτελέσματος. Σήμερον ὑφί-
σταται εἰσέτι καιρὸς, λόγῳ τῆς παρατηρουμένης ἐν τῇ γενικῇ ἐξελίξει τῆς δρα-
χμῆς ποιᾶς τινος βραδύτητος τῆς μειώσεως τῆς ἀγοραστικῆς αὐτῆς ἀξίας καὶ
διὰ τοῦ γεγονότος ὅτι δὲν ἔχομεν ἀπομακρυνθῆ ἀκόμη βασικῶς αἰσθητῶς καὶ
κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν, τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ τῆς
σταθεροποίησεως. Ἐὰν δὲ ληφθοῦν ἀμέσως σύντονα δραστηρικὰ μέτρα πρὸς δια-
τήρησιν σταθερᾶς καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, θὰ παύσῃ συνεχι-
ζομένη ἡ διαρκὴς μείωσις αὐτῆς.

Δὲν προτιθέμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἐν προκειμένῳ τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ
ἔπρεπε νὰ ἐφηρμόζοντο κατὰ τὴν νέαν ἀναπροσαρμογὴν τῆς δραχμῆς πρὸς
διατήρησιν σταθερᾶς καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς. Οὔτε βεβαίως νὰ
ἐξετάσωμεν τὰ βαρύτερα σφάλματα τὰ ὁποῖα ἐγένοντο κατὰ τὴν ἀναπρο-
σαρμογὴν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μεγαλυτέραν μείωσιν τῆς
ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, τὴν ἀστάθειαν αὐτῆς καὶ γενικῶς τὴν σημερινὴν
διαρκῶς αὐξανομένην μείωσιν τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς. Ἀλλὰ θὰ ἐξετά-
σωμεν τὰ ἐνδεικνύμενα, μὲ τὴν σήμερον ὑφισταμένην οἰκονομικὴν καὶ νομισμα-
τικὴν πραγματικότητα, δραστηρικὰ ἐκεῖνα μέτρα τὰ ὁποῖα θὰ ἔχουν ὡς ἄμεσον
συνέπειαν τὴν διατήρησιν σταθερᾶς καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.

Μὲ τὴν, ὡς ἔχει σήμερον διαμορφωθῆ εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν, νο-
μισματικὴν καὶ οἰκονομικὴν πραγματικότητα, δύο δυνατότητες ἐφαρμογῆς
ἀμέσων καὶ δραστηρικῶν μέτρων πρὸς διατήρησιν σταθερᾶς καὶ τῆς ἀγοραστικῆς
ἀξίας τῆς δραχμῆς ὑφίστανται, ἀφ' ἑνὸς μὲν πολιτικὴ ἐπὶ τῶν τιμῶν, ἀφ'
ἑτέρου δὲ πολιτικὴ ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας· ἀφ' ἑνὸς μὲν ἄμεσα

δραστικά μέτρα ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἄμεσα δρα-
στικά μέτρα ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας.

6. Ἡ ἐνδεικνυομένη δραστικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τῶν τιμῶν, ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἀκόμη καιρὸς διὰ νὰ διατηρηθῇ σταθερὰ ἡ ἀγοραστικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς καὶ εἰς ἐπίπεδα μὴ σημαντικῶς ἀπέχοντα τῆς σταθεροποιήσεως καὶ τῆς ἀναπρο-
σαρμογῆς, δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ διὰ πλήρους συστηματοποιήσεως τῆς ἀκο-
λουθουμένης πολιτικῆς ἐπὶ τῶν τιμῶν. Ἡ δὲ συστηματοποίησις τῆς πολιτικῆς
αὐτῆς ἐπὶ τῶν τιμῶν πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ διὰ τῆς διακρίσεως τῶν τιμῶν
εἰς τρεῖς βασικὰς κατηγορίας, καὶ τῆς ἐφαρμογῆς, ἐπὶ ἐκάστης τῶν κατηγοριῶν
αὐτῶν, τῆς καταλλήλου οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

7. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν τῶν τιμῶν πρέπει νὰ περιληφθοῦν ὅλαι
ἐκεῖναι αἱ τιμαί, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἢ εἶναι δυνατὸν νὰ εὑρεθοῦν ὑπὸ κρα-
τικὸν ἔλεγχον, δηλαδὴ ὅλαι αἱ τιμαί ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν
ὑπάγονται ἢ δύναται νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ συνεχῆ κρατικὸν ἔλεγχον. Ὅσον ἀφορᾷ
δὲ τὰς τιμὰς ταύτας πρέπει νὰ διακριθοῦν αὐταὶ καὶ πάλιν εἰς δύο βασικὰς κα-
τηγορίας, διότι μεταξὺ τῶν τιμῶν αὐτῶν εὐρίσκονται καὶ ὅλαι αἱ μικραὶ
τιμαὶ αἱ καθημερινῶς χαρακτηριστικῶς ὑποδηλοῦσαι εἰς ὅλους τοὺς εἰς τὴν
ἑλληνικὴν οἰκονομίαν βιοῦντας καὶ τὴν κοινὴν γνώμην, τὴν ἀξίαν τοῦ νομίσμα-
τος καὶ τῆς νομισματικῆς μονάδος. Δηλαδὴ αἱ τιμαὶ τῆς κατηγορίας ταύτης
πρέπει νὰ διακριθοῦν εἰς δύο πάλιν βασικὰς κατηγορίας, τὴν κατηγορίαν τῶν
τιμῶν τῶν ὑπαγομένων ἢ δυναμένων νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ κρατικὸν ἔλεγχον, καὶ
τὴν κατηγορίαν τῶν τιμῶν τῶν ὑπαγομένων ἢ δυναμένων νὰ ὑπαχθοῦν ὑπὸ
κρατικὸν ἔλεγχον ἀλλὰ καὶ χαρακτηριστικῶς ἐμφανιζουσῶν καὶ ὑπόδηλουσῶν
εἰς τὴν κοινὴν γνώμην τὴν ἀξίαν τῆς νομισματικῆς μονάδος καὶ τῶν μικρῶν
ὑποδιαίρέσεων τοῦ νομίσματος, ἀκολουθουμένης ἐπὶ ἐκάστης τῶν δύο τούτων
κατηγοριῶν τῆς ἀκολουθου οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Ἐπὶ τῆς πρώτης ταύτης κατηγορίας, τῆς πρώτης γενικῆς κατηγορίας τιμῶν,
ἡ ὑψωσις τῶν τιμῶν ἐπ' οὐδεμιᾷ περιπτώσει πρέπει νὰ ἀφεθῇ νὰ ὑπερβῇ τὸ
ἀντιστοιχοῦν ποσοστὸν τῆς μειώσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς,
καὶ τοῦτο βεβαίως μόνον ἐφ' ὅσον βασικὰ εἶδη συνυπολογιζόμενα εἰς τὴν διαμόρ-
φωσιν τῶν τιμῶν αὐτῶν εἰσάγονται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ· ἄλλως, τὸ ποσοστὸν τῆς
αὐξήσεως τῶν τιμῶν αὐτῶν πρέπει νὰ εἶναι κατὰ πολὺ μικρότερον, ὅσαι δὲ
ἐκ τῶν τιμῶν αὐτῶν ἔχουν ὑπερβῇ τὸ ποσοστὸν αὐτὸ πρέπει συντόμως, συντο-
μώτατα, καὶ εἰ δυνατόν ἀμέσως νὰ ἐπανέλθουν καὶ καθορισθοῦν εἰς τὰ ἐπίπεδα
τοῦ ποσοστοῦ τούτου.

Ἐπὶ τῆς δευτέρας κατηγορίας τῶν τιμῶν αὐτῶν τῆς πρώτης γενικῆς κα-
τηγορίας τῆς διακρίσεως τῶν τιμῶν, εἰς τὴν ὁποίαν προβαίνομεν, ἡ πολιτικὴ ἐπὶ
τῶν τιμῶν πρέπει νὰ εἶναι κατὰ πολὺ δραστικώτερα διότι αἱ τιμαὶ αὐταὶ
χαρακτηρίζουν εἰς τὴν κοινὴν γνώμην καὶ ὑποδηλοῦν τὴν ὅλην ἀξίαν τοῦ νομί-
σματος. Νοτιοαμερικανὸς οἰκονομολόγος, εὐρύτατα ἀσχοληθεὶς μὲ νομισμα-

τικὰς ὑποτιμήσεις, νομισματικὰς ἀναπροσαρμογὰς καὶ σταθεροποιήσεις καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν τοῦ ὅλον τὸ πλουσιώτατον ὑλικὸν ὑποτιμήσεων καὶ ἀναπροσαρμογῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, ἔχει καταλήξει εἰς τὸ καὶ καθ' ἡμᾶς ὀρθὸν συμπέρασμα, ὅτι τίποτε δὲν συντελεῖ περισσότερον εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὅλης ἀγοραστικῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος, ὅσον αἱ μικραὶ καὶ εὐτελεῖς τιμαὶ, αἵτινες κυρίως συγκεντρώνουν τὴν τάσιν πρὸς σταθερότητα τοῦ νομίσματος, μετακινούμεναι δέ, ἀφαντάστως συντελοῦν εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς ὅλης ἀξίας τοῦ νομίσματος (ὡς π.χ. αἱ τιμαὶ τῶν ἐφημερίδων, τῶν εἰσιτηρίων τῶν τράμ, κινηματογράφων, καφενειῶν κλπ.). Αἱ τιμαὶ αὐταὶ πρέπει νὰ ἐπανέλθουν καὶ νὰ διατηρηθοῦν ἐπὶ μακρότατον χρονικὸν διάστημα, παρὰ τὰς οἰασδῆποτε τυχὸν ζημίας τῶν σχετικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰς τὰ ἐπίπεδα εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκοντο κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς δραχμῆς. Ἡ διατήρησις τῶν τιμῶν αὐτῶν εἰς τὰ ἐπίπεδα αὐτὰ εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι θὰ ἔχη ἄμεσον δρᾶσιν καὶ θὰ συντελέσῃ περισσότερον ἀπὸ κάθε τι ἄλλο εἰς τὴν διαμόρφωσιν καὶ διατήρησιν σταθερᾶς τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.

8. Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν τῶν τιμῶν πρέπει νὰ περιληφθοῦν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ τιμαὶ αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ τεθοῦν κατὰ ἓνα τρόπον ἂν ὄχι ὑπὸ πλήρη κρατικὸν ἔλεγχον, τοῦλάχιστον δύνανται νὰ τεθοῦν ὑπὸ τὸν ἔλεγχον τῆς παρακολουθήσεως τῶν τιμῶν τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς. Καταβληθῆ δὲ κάθε προσπάθεια ὅπως αἱ τιμαὶ αὗται μὴ ὑπερβαίνουσι αἰσθητῶς τὸ ποσοστὸν τὸ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ποσοστὸν τῆς μειώσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς. Βεβαίως, ὁ ἔλεγχος ἐπὶ τῶν τιμῶν αὐτῶν δὲν εἶναι καὶ τόσον εὐχερῆς, καθ' ὅτι δύναται μόνον ἐμμέσως ν' ἀσκηθῆ, διὰ τοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν ἐξόδων παραγωγῆς, τῶν ἐξόδων τῶν συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς τῶν οἰκονομικῶν τούτων ἀγαθῶν. Ἐν τούτοις δύναται νὰ θεσπισθῆ ἐπ' αὐτῶν γενικὴ ἀγορανομικὴ διάταξις, κατὰ τὴν ὁποῖαν θὰ ἀπαγορεύεται ἡ πώλησις τῶν οἰκονομικῶν τούτων ἀγαθῶν εἰς τιμὰς ὑπερβαίνουσας τὸ 500πλάσιον τῶν προπολεμικῶν.

9. Τέλος, εἰς τὴν τρίτην κατηγορίαν τῶν τιμῶν πρέπει νὰ ὑπαχθοῦν ὅλαι ἐκεῖναι αἱ τιμαὶ αἱ ὁποῖαι δὲν δύνανται νὰ τεθοῦν ὑπὸ κρατικὸν ἔλεγχον καὶ ὑπὸ κρατικὴν παρακολούθησιν. Ἐπὶ τῶν τιμῶν τούτων πρέπει νὰ ἀκολουθηθῆ ἢ συνήθης ἀγορανομικὴ πολιτικὴ ἐπιδιωκομένου ὅπως αἱ τιμαὶ αὗται μὴ ὑπερβαίνουσι τὸ 500πλάσιον τῶν προπολεμικῶν ἢ ἔστω τὸ σημερινὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν τὸ ὁποῖον μὲ βάσιν 1 τὸ 1938 ἀνέρχεται, ὅτε γράφονται αἱ γραμμαὶ αὗται, εἰς 577. Ὅμως δὲ ἰδιαιτέρως ἡ προσοχὴ μας πρέπει νὰ στραφῆ πρὸς τὰ εἶδη ρουχισμοῦ τῶν ὁποίων αἱ τιμαὶ ἐγγίζουσι καὶ τείνουσι νὰ ὑπερβοῦν τὸ 800πλάσιον τοῦ προπολεμικοῦ ἐπιπέδου των, ἐνῶ αἱ τιμαὶ τῶν εἰδῶν διατροφῆς, τῶν εἰδῶν θερμάνσεως καὶ ἐν γένει τῶν λοιπῶν εἰδῶν, καίτοι καὶ αὐταὶ συνεχῶς ἀνέρχονται, ἐν τούτοις δὲν ἔχουν ὑπερβῆ τὸ ἐπίπεδον τῶν 525 ἢ τὸ πολὺ τὸ ἐπίπεδον τῶν 555. Ἡ δρᾶσις ἐπὶ τῶν τελευταίων τούτων τιμῶν θὰ εἶναι εὐχε-

ρεστέρα, διότι αἱ τιμαὶ αὐταὶ θὰ πρέπη νὰ συγκρατηθοῦν εἰς τὰ ἐπίπεδα αὐτά, ἐνῶ ἡ δρᾶσις ἐπὶ τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν τοῦ ρουχισμοῦ θὰ εἶναι δυσχερεστέρα διότι αἱ τιμαὶ αὐταὶ θὰ πρέπη αἰσθητῶς, αἰσθητότατα νὰ μειωθοῦν, ἔστω ἐν ἀνάγκῃ καὶ διὰ τῆς παροχῆς φορολογικῶν τινῶν ἀπαλλαγῶν, ἐφ' ὅσον αὐταὶ θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἔχουν ἄμεσον δρᾶσιν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν αὐτῶν. Γενικῶς δὲ ἐπὶ τῶν τιμῶν τῆς κατηγορίας ταύτης θὰ ἔπρεπε νὰ καθορισθῇ ἀνώτατον ἐπίπεδον ἐπιτρεπομένου ὀρίου των, ἐπιβαλλομένων παραλλήλως αὐστηροτάτων κυρώσεων εἰς τοὺς πωλοῦντας εἶδη εἰς τιμὰς ἄνω τοῦ ἐπιπέδου τούτου.

10. Ἡ ἐνδεικνυομένη δραστικὴ πολιτικὴ ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας δὲν τυγχάνει καὶ τόσον εὐχερῆς, ἀπαιτεῖ δὲ ἐξαιρετικὰς γνώσεις καὶ ἱκανότητας ἐκ μέρους τῆς διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τόσον περίεργον τρόπον ἔχουν μετατεθῆ εὐθῦναι καὶ ἀρμοδιότητες τῆς Διοικήσεως τῆς Τραπεζῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, ἐκ λόγων οἱ ὅποιοι ἴσως νὰ ἐκφεύγουν τῶν ἐν προκειμένῳ ὀρίων μας, δὲν ἐμφανίζει οὐδεμίαν ἱκανότητα ἀλλ' οὔτε ἴσως καὶ πραγματικὴν διάθεσιν ἀντιμετωπίσεως τοῦ τόσον δυσχεροῦς προβλήματος τῆς νομισματικῆς μας κυκλοφορίας. Ἡ μόνη δυνατὴ λύσις θὰ ἦτο ἡ συγκέντρωσις ὅλων τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν ἐπὶ τῶν αὐξομειώσεων τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας εἰς τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ὅποτε θὰ ἦτο καὶ δυνατόν νὰ εὐρεθῆ εἰς καὶ μόνον ἀρμόδιος καὶ ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἢ ἀποτυχίαν τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς καὶ τὴν ἀπαιτούμενην σήμερον ἐφαρμογὴν δραστικῆς πολιτικῆς πρὸς συγκράτησιν καὶ σταθεροποίησιν τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς. Θὰ ἐπεβάλλετο δέ, μετὰ τὴν συγκέντρωσιν ταύτην ὅλων τῶν ἀρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν εἰς τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συγχρονιζομένην καὶ μὲ τὴν ἐκλογὴν τοῦ καταλλήλου προσώπου, τοῦ καταλλήλου τεχνικοῦ, ἀποκλειομένων βεβαίως τῶν μέχρι σήμερον καθ' οἷονδῆποτε τρόπον μετεχόντων ἢ μετασχόντων τεχνικῶν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νομισματικῆς καὶ οἰκονομικῆς μας πολιτικῆς, νὰ ἀνεσυνιστᾶτο, κατὰ τὸ προπολεμικὸν πρότυπον, τὸ ἐξ ὑπουργῶν Κυβερνητικὸν Οἰκονομικὸν Συμβούλιον μὲ Πρόεδρον τὸν ἐκάστοτε Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως καὶ μόνιμον ἀντιπρόεδρον τὸν Διοικητὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, οὕτως ὥστε τὸ μὲν νὰ ἐπιτευχθῇ πλήρης πραγματικὸς συντονισμὸς μετὰξὺ τῆς νομισματικῆς καὶ τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς, ἐφαρμογὴ ποιᾶς τινος διακομματικῆς πολιτικῆς ἐπὶ τῶν μεγάλων οἰκονομικῶν προβλημάτων καὶ ὁμαλὴ ἢ διαδοχὴ τῶν τυχόν μεταβολῶν τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε Κυβερνήσεων, τὸ δὲ καὶ ἰδίᾳ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ ἄμεσος ἐξεύρεσις καὶ χρησιμοποίησις τῶν ἀναγκαίων ἀντιστοίχων δραχμῶν, εἰς ἣν περίπτωσιν καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐξεύρεσις τῶν ἀπαιτούμενων δολλαρίων διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων παραγωγικῶν μας ἔργων.

11. Ἄλλ' ἄς ἐξετάσωμεν εἰδικώτερον πῶς ἔχει τὸ πρόβλημα τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, καὶ τὰ ἐνδεικνυόμενα δραστικὰ μέτρα πρὸς αὐξήσιν ἐν τινι

μέτρῳ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς ἢ τοῦλάχιστον πρὸς ἀποτροπὴν οἰασ-
 δήποτε περαιτέρω νέας μειώσεως αὐτῆς. Ἡ νομισματικὴ μας κυκλοφορία, ἀνερ-
 χομένη ὅτε γράφονται αἱ γραμμαὶ αὗται εἰς 3.582.000.000.000 δραχμὰς πα-
 λαιᾶς ἐκδόσεως, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνήρχετο, μὲ τὸ καθορισθὲν ἐπίπεδον συναλ-
 λάγματος κατὰ τὴν ἀναπροσαρμογὴν, εἰς 2.250.000.000, μὲ τὸ σημερινὸν ἐπί-
 πεδον τῶν τιμῶν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνήρχετο εἰς 4.500.000.000.000, καὶ μὲ τὰς
 σημερινὰς ἀποκλίσεις ὅλων τῶν νομισματικῶν κυκλοφοριῶν εἰς τὰς περισσο-
 τέρας τῶν λοιπῶν οἰκονομιῶν, συνεπεῖα γενικῆς αὐξήσεως εἰς τὰς οἰκονομίας
 αὐτὰς τῶν εἰς νόμισμα ἀναγκῶν των καὶ τινων ἄλλων λόγων, καὶ πρὸ παντὸς
 μὲ κατὰ προσέγγισιν ἐκτίμησιν τῶν εἰς νόμισμα ἀναγκῶν τῆς Ἑλληνι-
 κῆς οἰκονομίας, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀνήρχετο εἰς 11.000.000.000.000 περίπου.
 Καθὼς βλέπομεν, ὑφίστανται τεράστια περιθώρια αὐξήσεως τῆς νομισμα-
 τικῆς κυκλοφορίας ἀλλὰ τὰ περιθώρια ταῦτα εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ
 καλυφθοῦν καὶ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ τῆς σημερινῆς Διοικήσεως τῆς Τραπε-
 ζης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς, καθ' ὅτι εἰς οἰανδήποτε
 αὐξήσιν τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας προβαίνουν, αὕτη ἔχει ὡς συνέπειαν
 τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον νέαν αἰσθητὴν ἄμεσον μείωσιν τῆς ἀγοραστικῆς
 ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ τὴν ὑψωσιν τῶν τιμῶν.

Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι δὲν ὑφίσταται βαθεῖα γινῶσις, ἔστω
 καὶ ἐμπειρικὴ ἂν ὄχι θεωρητικὴ, τῆς συσχετίσεως μεταξὺ τῶν εἰς νόμισμα
 ἀναγκῶν μιᾶς οἰκονομίας, ἐν προκειμένῳ δὲ τῆς Ἑλληνικῆς, καὶ τῆς νομι-
 σματικῆς κυκλοφορίας. Ἐὰν ὑφίστατο ἡ γινῶσις αὕτη, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκα-
 λύπτοντο καὶ ἐχρησιμοποιοῦντο ἐξ ὀλοκλήρου τὰ ὑφιστάμενα περιθώρια αὐξή-
 σεως τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας χωρὶς οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον νὰ ἐμειοῦτο
 ἡ ἀγοραστικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς καὶ ἐντεῦθεν νὰ προήρχοντο νέαι ὑψωτικαὶ
 ἐπὶ τῶν τιμῶν ἐπιδράσεις.

12. Ἐπὶ τῆς οὕτως ἐχούσης καταστάσεως τῆς νομισματικῆς μας κυκλο-
 φορίας τὰ ἐπιβαλλόμενα δραστηκὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμο-
 σθοῦν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, διὰ νὰ παύσῃ παρατηρουμένη ἡ συνεχὴς
 μείωσις τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, εἶναι τὰ ἑξῆς :

Πρῶτον, ἄμεσος προσωρινὴ μείωσις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, διὰ δια-
 κοπῆς ὅλων τῶν παρέχομένων πιστώσεων ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα, διάστημα
 μὴ ὑπερβαῖνον φυσικὰ τὸν ἕνα μῆνα. Ἡ προσωρινὴ αὕτη διακοπὴ τῶν πιστώ-
 σεων θὰ ἔχῃ ἄμεσον συνέπειαν ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας καὶ θὰ ἐπι-
 φέρῃ αἰσθητὴν προσωρινὴν μείωσιν αὐτῆς καὶ κατὰ συνέπειαν θὰ συντελέσῃ εἰς
 τὴν τόνωσιν τῆς σταθερότητος τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ εἰς τὴν
 ἀπότομον διακοπὴν οἰασδήποτε περαιτέρω μειώσεως αὐτῆς. Ἀφοῦ δὲ διατη-
 ρηθῇ ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα εἰς μειωμένα ἐπίπεδα
 καὶ ἐπιτευχθῇ ἡ σταθεροποίησις καὶ τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς καὶ
 διακοποῦν αἱ ὑψωτικαὶ ἐκ τοῦ νομίσματος ἐπιδράσεις ἐπὶ τῶν τιμῶν, εἶναι δυ-

νατὸν νὰ ἀύξηθῆ σημαντικώτατα περαιτέρω ἢ νομισματικὴ μας κυκλοφορία.

13. Δεύτερον, παροχὴ πιστώσεων ἀύξανουσῶν τὴν νομισματικὴν κυκλοφορίαν πρέπει νὰ γίνεται μόνον ἐφ' ὅσον θὰ ἐπέρχεται διὰ τῶν πιστώσεων αὐτῶν ἀντίστοιχος ἀύξησης τῶν εὐρισκομένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομίαν οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, ἐπέρχεται δὲ αὕτη ἀμέσως καὶ ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος. Αἱ παροχαὶ τῶν πιστώσεων αὐτῶν πρέπει νὰ γίνωνται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ συμπίπτῃ ἢ πλήρης χορήγησις αὐτῶν μὲ τὴν ταυτόχρονον καὶ εἰ δυνατὸν προγενεστέραν κατὰ τι χρονικὸν διάστημα ἀύξησης τῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομίαν εὐρισκομένων οἰκονομικῶν ἀγαθῶν.

14. Τρίτον, χορήγησις πιστώσεων πρὸς χρηματοδότησιν τῆς ἐκτελέσεως τῶν προβλεπομένων παραγωγικῶν ἔργων πρέπει νὰ γίνεται κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε αἱ ἐκ τῶν πιστώσεων τούτων ἀύξήσεις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας νὰ ἀπορροφῶνται ἀμέσως ὑπὸ τῶν δαπανῶν τῶν ἔργων τούτων καὶ νὰ μὴ παραμένουν αὐταὶ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον πρὸς ἀσκόπους τοποθετήσεις μέχρι τῆς τελικῆς αὐτῶν διαθέσεως.

15. Τέταρτον, οἰαδήποτε ἀύξησης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας πρέπει νὰ συντελεῖται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε, ἐνῶ θὰ συντελεῖται ἀύξησης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, ἢ ἀύξησης αὕτη νὰ εὐρίσκεται εἰς συνεχῆ ἀντίστοιχον ἀπορρόφησιν τῶν εἰς νόμισμα ἀναγκῶν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Δηλαδή νὰ ἀποφεύγεται οἰαδήποτε ἔλλειψις ἀμέσου συσχετίσεως ἀναγκῶν εἰς νόμισμα τῆς οἰκονομίας καὶ νομισματικῆς κυκλοφορίας. Ὅπως γίνεται σήμερον ἢ ἀύξησης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν, ἀναλόγως τῶν ὑποβαλλομένων αἰτήσεων πρὸς χορήγησιν πιστώσεων διὰ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ἐνθεν ἢ ἐκεῖθεν συμπαθειῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἔχη ὡς συνέπειαν τὴν ἄμεσον συνεχῆ μείωσιν τῆς ἀγοραστικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.

16. Πέμπτον, τὴν ἐπ' οὐδεμιᾶ περιπτώσει χορήγησιν ἀσκόπων πιστώσεων ἀύξανουσῶν τὴν νομισματικὴν κυκλοφορίαν, τὴν ἐπ' οὐδεμιᾶ περιπτώσει ἀύξησης τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας διὰ καταναλωτικὰς ἀνάγκας ἢ δι' ἐπιχειρήσεις αἱ ὁποῖαι δὲν συντελοῦν ἀπολύτως ἀμέσως εἰς τὴν ἀύξησης τῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν οἰκονομίαν εὐρισκομένων οἰκονομικῶν ἀγαθῶν. Ἡ ἀρχὴ αὕτη πρέπει ἀπαρεγκλίτως νὰ ἀκολουθεῖται παρὰ οἰασδήποτε πιέσεις καὶ παρακλήσεις τῶν ἐνδιαφερομένων διὰ παροχὰς πιστώσεων.

17. Νομίζομεν ὅτι δι' ὅσων εἴπομεν ἐδώσαμεν μίαν σαφῆ εἰκόνα, ἀφ' ἐνὸς μὲν τοῦ ὅτι ἢ συντελεσθεῖσα τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1953 νέα ἀναπροσαρμογὴ τῆς δραχμῆς ἐξελίσσεται κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον ὡς ὅλαι αἱ προηγούμεναι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν σταθεροποιήσεις καὶ ἀναπροσαρμογαί, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν ἐνδεικνυομένων ὅπως ληφθοῦν ἀμέσως δραστικῶν μέτρων διὰ ν' ἀποφευχθῆ ἢ περαιτέρω τοιαύτη ἐξέλιξις καὶ τῆς νέας ἀναπροσαρμογῆς τῆς δραχμῆς, ὥστε τὸ ἑλληνικὸν νόμισμα νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ ἐξῆς σταθερότητα.